

ONDERWIJS- EN EXAMENREGELING

Geldig vanaf 1 september 2017.

Masteropleiding Management van de Publieke Sector

Deze onderwijs- en examenregeling is gebaseerd op de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en op de door de Universiteit Leiden vastgestelde universitaire richtlijnen, te weten:

- het kaderdocument Leidse Register Opleidingen;
- de universitaire jaarindeling;
- regeling inschrijving;
- regeling toelating masteropleidingen.

Overeenkomstig artikel 7.14 WHW beoordeelt het faculteitsbestuur de onderwijs- en examenregeling regelmatig en weegt daarbij, ten behoeve van de bewaking en zo nodig bijstelling van de studielast, het tijdsbeslag dat daaruit voor de studenten voortvloeit. De opleidingscommissie heeft op grond van artikel 9.18 WHW tot taak de wijze van uitvoeren van de onderwijs- en examenregeling jaarlijks te beoordelen.

Inhoud

1. Algemene bepalingen
2. Beschrijving van de opleiding
3. Onderwijsprogramma
4. Tentamens en examens, vervolgopleiding
5. Toelating tot de opleiding
6. Studiebegeleiding en studieadvies
7. Evaluatie van het onderwijs
8. Slotbepalingen

Bijlagen

- e-Studiegids Master Management van de Publieke Sector <https://studiegids.leidenuniv.nl>

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de masteropleiding Management van de Publieke Sector, hierna te noemen: de opleiding.

De opleiding is ingesteld in de Faculteit Governance and Global Affairs van de Universiteit Leiden, hierna te noemen: de faculteit, en wordt in Den Haag verzorgd door het Instituut Bestuurskunde.

Artikel 1.2 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. beoordelaar, eerste/tweede de examinerator die als eerste dan wel als tweede de scriptie leest en beoordeelt. De eerste beoordelaar treedt tevens op als begeleider;
- b. Ec(ts): European Credit (Transfer System);
- c. e-Studiegids: de elektronische studiegids bevattende specifieke en bindende informatie over de opleiding. De e-Studiegids maakt als bijlage deel uit van deze regeling;
- d. examen: omvat de tentamens, verbonden aan de tot de opleiding of de propedeutische fase van de opleiding behorende onderwijseenheden, met inbegrip van een door de examencommissie zelf te verrichten onderzoek als bedoeld in artikel 7.10, tweede lid, van de wet;
- e. examencommissie: de examencommissie van de opleiding, ingesteld en benoemd door het faculteitsbestuur krachtens artikel 7.12a van de wet;
- f. examinerator: degene die door de examencommissie is aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens, krachtens artikel 7.12c van de wet;
- g. judicium: nadere kwalificatie van de examencommissie over een afgelegd examen;
- h. Leids universitair register opleidingen: het onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur gehouden register van de door de Universiteit Leiden verzorgde opleidingen als bedoeld in artikel 7 van het Bestuurs- en beheersreglement;
- i. niveau: het niveau van een onderwijseenheid volgens de abstracte structuur zoals omschreven in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen¹;
- j. nominale studieduur de studielast zoals vastgelegd in het Centraal Register Opleidingen in studie jaren;

---

¹ <http://media.leidenuniv.nl/legacy/kaderdocument-leids-register.pdf>

- k. onderwijseenheid: een onderwijseenheid van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 van de wet. De studielast van elke onderwijseenheid wordt uitgedrukt in gehele studiepunten. Aan elke onderwijseenheid is een tentamen verbonden;
- l. opleiding: de opleiding waarop de OER betrekking heeft: een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooit, dient te beschikken. Aan elke opleiding is een examen verbonden;
- m. portfolio: een dossier van monitoring en beoordeling waarmee studenten (1) aannemelijk maken te beschikken over een niveau van academische vorming dat voldoende is voor het verwerven van het diploma, (2) inzicht geven in het persoonlijk proces van academische vorming gedurende de opleiding, en (3) begeleiding en studieloopbaanadvisering mogelijk maken;
- n. praktische oefening: een praktische oefening als (onderdeel) van een tentamen of examen als bedoeld in artikel 7.13, tweede lid, sub d van de wet, in één van de volgende vormen:
- het maken van een scriptie,
  - het maken van een werkstuk of een proefontwerp,
  - het uitvoeren van een onderzoekopdracht,
  - het deelnemen aan veldwerk of een excursie,
  - het doorlopen van een stage, of
  - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden;
- o. student: degene die is ingeschreven aan de Universiteit Leiden voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;
- p. studiepoint: de eenheid uitgedrukt in EC waarmee volgens de wet de studielast van een onderwijseenheid wordt uitgedrukt; volgens het ECTS is één studiepoint gelijk aan 28 uren studie;
- q. tentamen: een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een bepaalde onderwijseenheid, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek (overeenkomstig artikel 7.10 van de wet). Een tentamen kan uit meerdere (deel)toetsen bestaan. Het onderzoek wordt uitgevoerd conform de door de examencommissie bepaalde werkwijze voor de kwaliteitsborging van toetsing;
- r. toelatingscommissie: de commissie, ingesteld door het faculteitsbestuur, die tot taak heeft te beoordelen, met toepassing van de toelatingseisen krachtens artikel 7.30b, eerste, tweede en derde lid van de wet en de universitaire regeling toelating masteropleidingen, welke verzoekers tot deze

- masteropleiding kunnen worden toegelaten;
- s. werkdag: maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van de erkende feestdagen en de door het College van Bestuur aangewezen verplichte sluitingsdagen;
- t. de wet: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW);

De overige begrippen hebben de betekenis die de wet daaraan toekent.

Artikel 1.3 **Gedragscodes**

1.3.1 De gedragscode Omgangsvormen² is van toepassing; deze is bedoeld om een kader te scheppen voor een goed, veilig en stimulerend werk- en studieklimaat binnen de Universiteit Leiden, waarbij docenten en studenten op respectvolle wijze met elkaar omgaan en waarbij wederzijdse acceptatie en wederzijds vertrouwen belangrijke waarden zijn.

1.3.2. Tevens is de Regeling ICT en internetgebruik³ van toepassing. De regeling regelt het verantwoord gebruik van de ICT-voorzieningen en internet en de wijze waarop controle op het gebruik plaatsvindt. De regeling beschrijft ook welk gedrag niet wordt getolereerd en welke consequenties daar aan verbonden zijn.

1.3.3 Op het onderwijs van de opleiding zijn voorts de volgende facultaire gedragsregels van toepassing:

- Gedragscode Faculteit Governance and Global Affairs⁴.

Hoofdstuk 2 **Beschrijving van de opleiding**

Artikel 2.1 **Doel van de opleiding**

Het doel van de opleiding is:

De master Management van de Publieke Sector (MPS) heeft zowel algemene als gespecialiseerde academische kennis en vaardigheden op het gebied van de werking van de publieke sector in de politieke en maatschappelijke omgeving. In het programma worden mensen opgeleid voor posities binnen en gerelateerd aan het openbaar bestuur, met de mogelijkheid om hun loopbanen verder te ontwikkelen. Afgestudeerden hebben goed inzicht in benaderingen van openbaar bestuur, diepgaande kennis van relevante vraagstukken en probleemgebieden. De afgestudeerde herkent op academisch niveau onderwerpen en problemen rond het openbaar bestuur in Nederland, de wisselwerking met diverse soorten belanghebbende organisaties en maatschappelijke groepen en kan deze ook in een internationaal perspectief plaatsen. De master Management van de Publieke Sector is in staat zelf onderzoek te doen naar de inrichting en werking van de publieke sector en haar relaties met belanghebbenden en kan bestaand onderzoek beoordelen en benutten voor toepassing op vraagstukken in de praktijk. De afgestudeerde dient zich te specialiseren in Strategie, Advisering en Verandermanagement met een focus op de inrichting en werking van de publieke sector of in Public

---

² [De gedragscode omgangsvormen](#)

³ [Regeling ICT en internetgebruik](#)

⁴ <http://fgga.leidenuniv.nl/studenten/rechten-regelgeving/gedragscode.html>

Affairs waarin de focus ligt op de dynamiek in de politieke en maatschappelijke omgeving van het openbaar bestuur.

Artikel 2.2 **Afstudeerrichtingen**

De opleiding Management van de Publieke Sector kent de volgende afstudeerrichtingen:

- Strategie, Advisering en Verandermanagement
- Public Affairs

Artikel 2.3 **Eindkwalificaties**

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande eindkwalificaties bereikt, gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren:

a. kennis en inzicht

De afgestudeerde van de Masteropleiding Management van de Publieke Sector (MPS) beschikt over:

- 1 Een grondig begrip van de belangrijkste concepten, theorieën en benaderingen op het gebied van het management van de publieke sector.
- 2 Theoretisch verdiepte kennis van en inzicht in de dynamiek van bestuurlijke processen in de publieke sector gebaseerd op een multilevel governance opvatting van openbaar bestuur in comparatief perspectief (historisch; beleidsmatig; internationaal), en gevoed door de professionele praktijkervaring van de afgestudeerde.
- 3 Gedegen kennis van en inzicht in sociaalwetenschappelijke methodologie en haar uitgangspunten om zelfstandig analyses uit te voeren en maatwerkoplossingen te zoeken voor vraagstukken en problemen uit de praktijk van het management van de publieke sector.
- 4 Grondige kennis van en inzicht in normatieve en bestuursethische aspecten die in een rol spelen in deze vraagstukken en problemen, c.q. de te formuleren maatwerk-oplossingen.

Specialisatie specifieke eindkwalificaties Strategie, Advisering en Verandermanagement:

- 4 Een grondig begrip van de belangrijkste theorieën over en benaderingen in het management van de publieke sector, in het bijzonder met betrekking tot strategisch management, verandermanagement en human resource management, met inbegrip van de (juridische) context van de publieke sector;
- 5 Een theoretisch verdiept begrip van de dynamiek van bestuurlijke processen en managementpraktijken in de publieke sector, waarbij wordt uitgegaan van een multilevel governance opvatting van openbaar bestuur in comparatief perspectief (historisch, beleids-, internationaal), en dat wordt gevoed door de professionele praktijkervaring van de afgestudeerde;
- 6 Gedegen kennis van en inzicht in sociaalwetenschappelijke methodologie en haar uitgangspunten om zelfstandig maatwerk-oplossingen te zoeken voor vraagstukken en problemen ten aanzien van strategisch management, organisatieadvies en verandermanagement in het management van de publieke sector waar geen standaardoplossingen voor bestaan;
- 7 Een gedegen begrip van normatieve, waaronder juridische, en bestuursethische aspecten die een rol spelen in deze vraagstukken en problemen, c.q. de te formuleren maatwerk-oplossingen, met inbegrip van inzicht in de uiteenlopende publieke waarden waar publieke organisaties en managers mee te maken krijgen.

Specialisatie specifieke eindkwalificaties Public Affairs:

- 4 Een grondig begrip van de belangrijkste concepten, theorieën en benaderingen op het gebied van public affairs, vanuit het perspectief van zowel maatschappelijke stakeholders als het openbaar bestuur.
- 5 Een theoretisch ingebed begrip van het speelveld van public affairs in Nederland en de processen waarin publieke organisaties en maatschappelijke spelers met belangen zijn verwickeld, met inbegrip van inzicht in de internationale context van multilevel governance rond issues op diverse beleidsterreinen.
- 6 Gedegen kennis van en inzicht in sociaalwetenschappelijke methodologie en haar uitgangspunten om zelfstandig analyses uit te voeren en oplossingen te vinden voor vraagstukken rond public affairs.
- 7 Een grondig begrip van normatieve en ethische aspecten van de relaties tussen het openbaar bestuur en organisaties en groeperingen uit de maatschappij en van de toegankelijkheid tot de besluitvorming en de consequenties daarvan.

b. toepassen kennis en inzicht

De afgestudeerde van de Masteropleiding MPS is in staat:

- 1 Vanuit wetenschappelijk en vanuit toepassingsgericht, professioneel perspectief een kritische analyse te maken van vraagstukken rond het management van de publieke sector. Deze vraagstukken kunnen zowel binnen organisaties liggen als in het verkeer tussen organisaties en hun omgeving en zich op verschillende beleidsterreinen afspelen.
- 2 Gebruik te maken van kennis en inzichten uit gerelateerde disciplines zoals openbare financiën, economie, organisatiepsychologie en/of -sociologie, staats- en bestuursrecht, politicologie, communicatiewetenschap, geschiedenis, nodig om vraagstukken te analyseren en effectief te adresseren.
- 3 Relevante wetenschappelijke literatuur en verdere informatie te verzamelen, organiseren en selecteren met behulp van moderne digitale technieken, en kritisch te verwerken.
- 4 Een onderzoeksopzet te ontwerpen en geschikte instrumenten te kiezen of te ontwikkelen (zoals protocollen en vragenlijsten) gericht op het verzamelen van relevante kwalitatieve en/of kwantitatieve data, en dit onderzoek uit te voeren afgestemd op de normatieve en ethische aspecten die spelen in de context waarin het onderzoek plaatsvindt.

c. oordeelsvorming

De afgestudeerde van de Masteropleiding MPS is in staat:

- 1 Resultaten van onderzoek te evalueren en te interpreteren op een kritische en onafhankelijke manier, waarbij van bestuurskundige theorieën alsmede van relevante inzichten uit de sociale- en organisatiepsychologie, de organisatiesociologie, economie, politicologie, rechten en geschiedenis gebruik gemaakt wordt.
- 2 Conclusies, aanbevelingen en/of oplossingen te formuleren aan de hand van een afgewogen en evenwichtige oordeelsvorming, waarbij ook rekening gehouden wordt met de context van de onderzochte casuïstiek en met de argumenten en oordelen van derden.
- 3 Op relevante normatieve en ethische kwesties te reflecteren, met name democratische waarden, 'good governance' en een betrouwbare en integere overheid.

d. communicatie

De afgestudeerde van de Masteropleiding MPS beschikt over:

- 1 Verslag te leggen van onderzoek, resultaten, argumentatie en conclusies, en verdere af- en overwegingen in een rapportage die voldoet aan (bestuurs)wetenschappelijke eisen.
- 2 Het onderzoek, c.q. de onderzoeksresultaten en conclusies, zowel alleen op hoofdlijnen als ook tot in detail, audiovisueel te presenteren aan een publiek van wetenschappelijke peers, aan een breder professioneel publiek en aan een publiek van geïnteresseerde leken, en een constructieve discussie te entameren en te leiden.
- 3 Effectief te communiceren en samen te werken met wetenschappelijke en met professionele collega's, ook in interdisciplinaire en multiculturele settings, en met gebruikmaking van 'sociale' en andere 'nieuwe' digitale media.

e. leervaardigheden

De afgestudeerde van de Masteropleiding MPS beschikt over:

- 1 Primaire en secundaire wetenschappelijke en vakliteratuur systematisch en efficiënt te bestuderen en verwerken.
- 2 Te werken onder tijdsdruk en daarbij een time-on-task benadering in de planning te gebruiken.
- 3 Een PhD- of andere vervolgopleiding te beginnen.
- 4 Zelfstandig activiteiten te ontplooiën die noodzakelijk zijn om opgebouwde professionaliteit in stand te houden en verder uit te breiden.

Artikel 2.4 Inrichting van de opleiding

De opleiding wordt voltijds verzorgd.

De specialisatie Strategie, Advisering en Verandermanagement wordt geheel in de avonduren aangeboden, maar dat geldt niet voor de specialisatie Public Affairs. De gemeenschappelijke vakken worden alle in de avonduren gegeven.

De nominale studieduur van de voltijd opleiding is 1 jaar.

Artikel 2.5 **Studielast**

De opleiding heeft een studielast van 60 studiepunten.

Artikel 2.6 **Aanvang van de opleiding; uniforme jaarindeling**

De opleiding start op 1 september en op 1 februari van ieder jaar. Het cursorisch onderwijs van de opleiding is ingericht volgens de universitaire semesterindeling en omvat 42 onderwijsweken.

Artikel 2.7 **Examens van de opleiding**

Aan de opleiding is een examen verbonden.

Artikel 2.8 **Voertaal**

Met inachtneming van de Gedragscode voertaal⁵ is de voertaal binnen de opleiding *Nederlands*. De student wordt geacht de gebruikte voertaal binnen de opleiding voldoende te beheersen, conform de eisen geformuleerd in artikel 5.2.3. De faculteit publiceert in voorkomende gevallen voor Engelstalige opleidingen een Onderwijs- en Examenregeling in het Engels.

Artikel 2.9 **Kwaliteit**

De opleiding is geaccrediteerd door de NVAO⁶ en voldoet aan de kwaliteitseisen die op nationaal en internationaal niveau aan opleidingen worden gesteld. Ook voldoet de opleiding aan de kwaliteitsstandaarden voor het onderwijs die zijn vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

Hoofdstuk 3 **Onderwijsprogramma**

Artikel 3.1 **Verplichte onderwijseenheden**

3.1.1 De opleiding omvat verplichte onderwijseenheden met een totale studielast van 60 studiepunten. Onderdeel van de verplichte onderwijseenheden vormen de vooraf vastgestelde onderwijseenheden waaruit de student verplicht een keuze moet maken.

3.1.2 In de e-Studiegids wordt de feitelijke vormgeving nader omschreven, te weten de studielast, het niveau⁷, de inhoud en de onderwijsvorm van de onderwijseenheden van het onderwijsprogramma.

---

⁵ <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-voertaal.html>

⁶ De Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie

⁷ Conform de 'abstracte' structuur als omschreven in het Kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

3.1.3. Bij een groot verschil tussen het verwachte en het gerealiseerde studentenaantal in een onderwijseenheid, houdt het opleidingsbestuur zicht het recht voor de werk- en toetsvormen aan te passen

3.1.4. Indien minder dan 15 studenten zich inschrijven voor een onderwijseenheid, kan het instituut besluiten deze onderwijseenheid niet aan te bieden of in een andere vorm aan te bieden; de studenten zal een alternatief geboden worden.

3.1.5. Indien meer dan 30 studenten zich inschrijven voor een onderwijseenheid, kan het instituut besluiten deze onderwijseenheid in een andere vorm aan te bieden; de studenten zal een alternatief geboden worden.

Artikel 3.2 **Keuzevrijheid**

3.2.1 Naast de in 3.1.1 genoemde onderwijseenheden kiest de student onderwijseenheden met een totale studielast van 0 studiepunten.

3.2.2 De keuze van de onderwijseenheden behoeft de goedkeuring van de examencommissie.

3.2.3 Naast de aan deze universiteit gedoeerde onderwijseenheden komen voor de invulling van de keuzeruimte – onder goedkeuring van de examencommissie – onderwijseenheden verzorgd door een andere Nederlandse of een buitenlandse universiteit dan wel van een andere rechtspersoon met geaccrediteerd initieel hoger onderwijs in aanmerking.

3.2.4 Een student die is ingeschreven voor de opleiding kan zelf een programma samenstellen uit onderwijseenheden die door een instelling worden verzorgd waaraan een examen is verbonden. Hiervoor is toestemming nodig van de meest van toepassing zijnde examencommissie. Bij het verlenen van de toestemming geeft deze examencommissie tevens aan tot welke opleiding van de instelling dat programma wordt geacht te behoren⁸. Indien nodig wijst het College van Bestuur een examencommissie aan die met de beslissing is belast.

Artikel 3.3 **Praktische oefeningen**

3.3.1 Bij elk van de in de e-Studiegids vermelde onderwijseenheden is aangegeven welke praktische oefeningen zij omvatten, welke de aard en de omvang is van de werkzaamheden van de student, alsmede of deelname aan die praktische oefeningen verplicht is met het oog op de toelating tot het afleggen van het desbetreffende tentamen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie vrijstelling van die verplichting te verlenen, al dan niet onder oplegging van vervangende eisen.

3.3.2 In de e-Studiegids staan omvang en studielast van de scriptie beschreven. Daarbij zijn de normen vermeld waaraan de scriptie moet voldoen.

Artikel 3.4 **Deelname aan onderwijseenheden**

3.4.1 Niet van toepassing

---

⁸ Overeenkomstig artikel 7.3d van de WHW ('vrij onderwijsprogramma in het wetenschappelijk onderwijs').

3.4.2 Deelname aan een onderwijseenheid vindt plaats in de volgorde van inschrijving. Voor de bij de opleiding ingeschreven studenten is bij tijdige inschrijving plaatsing bij de onderwijseenheden die behoren tot het verplichte deel van de opleiding gegarandeerd. Aan bepaalde onderwijseenheden kan eerst worden deelgenomen nadat aan het tentamen van een voorafgaande onderwijseenheid met goed gevolg is deelgenomen. In de e-Studiegids is aangegeven voor welke onderwijseenheden deze voorwaarde geldt.

Artikel 3.5 **Verspreiding studiematerialen**

3.5.1 Het is studenten niet toegestaan audio- of video-opnames van colleges te maken zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de desbetreffende docent. Indien toestemming wordt verleend, is de student slechts gerechtigd de opname voor eigen gebruik te benutten; verspreiding of publicatie van de opname op welke wijze dan ook is niet toegestaan.

3.5.2 Het is studenten niet toegestaan op welke wijze dan ook studiematerialen te verspreiden of te publiceren. De student is slechts gerechtigd de materialen voor eigen gebruik te benutten.

Hoofdstuk 4 Tentamens en examens, vervolgopleiding

Artikel 4.1 **Tentamengelegenheid**

4.1.1 Tweemaal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden die in dat jaar worden aangeboden. Voor praktische oefeningen bepaalt de examencommissie de wijze van herkansing. Indien dezelfde onderwijseenheid meerdere malen per jaar wordt aangeboden mag een student van deze extra gelegenhe(i)d(en) gebruik maken.

4.1.2 Indien een onderwijseenheid een praktische oefening omvat, dan staat deelname aan een tentamen als bedoeld in 4.1.1 uitsluitend open voor degene die met goed gevolg aan de praktische oefening heeft deelgenomen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om anders te besluiten.

4.1.3 Indien het cijfer van een onderwijseenheid samengesteld wordt uit meerdere deoltoetsen kan afgeweken worden van het aantal kansen zoals bedoeld in 4.1.1., met dien verstande dat de student minimaal in staat wordt gesteld om in de herkansing het vak alsnog met een voldoende af te sluiten door een toets die representatief is voor het gevolgde vak. Indien hier sprake van is wordt dit vastgelegd in de e-Studiegids.

4.1.4 In overeenstemming met artikel 7.13, tweede lid sub h van de wet zijn in de e-Studiegids de tentamendata opgenomen.

4.1.5 Deelname aan een tweede tentamengelegenheid kan door regels van de examencommissie aan voorwaarden verbonden zijn. Deze regels zijn opgenomen in de Regels en richtlijnen van de examencommissie.

4.1.6 In bijzondere gevallen kan de examencommissie een student op diens verzoek in afwijking van artikel 4.1.1, een extra tentamengelegenheid toestaan.

4.1.7 Indien het tentamen verbonden aan een onderwijseenheid met goed gevolg is afgelegd, en een student neemt daaraan zonder toestemming van de examencommissie opnieuw deel, dan wordt het resultaat van het laatst afgelegde tentamen niet beoordeeld.

Artikel 4.2 **Verplichte volgorde**

4.2.1 De verplichte volgorde van tentamens is vermeld in de e-Studiegids. Aan tentamens waarvoor een verplichte volgorde geldt, kan pas worden deelgenomen indien de tentamens van een of meerdere andere onderwijseenheden met goed gevolg zijn afgelegd.

4.2.2 Voor de onderwijseenheden en de tentamens waarmee deze worden afgesloten die in een bepaalde volgorde moeten worden doorlopen, kan de examencommissie in bijzondere gevallen op schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de student een andere volgorde bepalen.

Artikel 4.3 **Vorm van de tentamens**

4.3.1 In de e-Studiegids staat vermeld of het tentamen, dan wel de deeltentamen, van een onderwijseenheid schriftelijk of mondeling dan wel op een andere wijze wordt afgelegd.

4.3.2 Aan studenten met een handicap of chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. Deze aanpassingen mogen niet van invloed zijn op de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een tentamen. De examencommissie vindt zo nodig, als bedoeld in het Protocol studeren met een functiebeperking⁹, deskundig advies in alvorens te beslissen.

4.3.3 In bijzondere gevallen kan de examencommissie op verzoek van de student, binnen de kaders van de Onderwijs- en Examenregeling, toestaan dat een tentamen op een andere wijze wordt afgelegd dan in de e-Studiegids is vastgelegd.

4.3.4 De tentaminering vindt plaats in de voor deze opleiding in de Onderwijs- en Examenregeling vastgelegde voertaal(en). De examencommissie kan toestaan dat, op verzoek van de student, de tentaminering plaatsvindt in een andere taal.

4.3.5 Afronding van de masterscriptie wordt op een in de e-studiegids nader omschreven wijze ingevuld.

Artikel 4.4 **Mondelinge tentamens**

4.4.1 Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getentamineerd, tenzij de examencommissie anders heeft bepaald.

4.4.2 Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie of de desbetreffende examinerator in een bijzonder geval anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bezwaar heeft gemaakt.

---

⁹ <http://media.leidenuniv.nl/legacy/protocol-studeren-met-een-functiebeperking-2012-versie-cvb-28-08-12.pdf>

Artikel 4.5 **Regels en richtlijnen examencommissie**

4.5.1 Conform artikel 7.12b, derde lid, van de wet stelt de examencommissie regels vast over de uitvoering van haar taken en bevoegdheden en over de maatregelen die zij in geval van fraude kan nemen.

4.5.2 De examencommissie draagt er zorg voor dat het recht van de student om beroep in te stellen tegen beslissingen van de examencommissie of de examinatoren is gewaarborgd.

Artikel 4.6 **Oordeel**

4.6.1 De examiner stelt terstond na het afnemen van een mondeling tentamen het oordeel vast. De student krijgt hierover een bericht uit het universitair studievoortgangssysteem.

4.6.2 Binnen vijftien werkdagen na de dag waarop het tentamen of de deoltoets is afgenomen stelt de examiner het oordeel over een schriftelijk of op andere wijze afgenomen tentamen of deoltoets vast en maakt de administratie van de opleiding de uitslag bekend door verwerking van de gegevens in het universitaire studievoortgangssysteem. De student krijgt hierover een bericht uit het universitair studievoortgangssysteem.

4.6.3 Wanneer niet aan de in 4.6.2 vermelde termijn van vijftien werkdagen kan worden voldaan, dan wordt de student hiervan op de hoogte gesteld via Blackboard en een persoonlijke mail op het u-mailadres van de student voordat deze termijn verlopen is. In dit bericht is opgenomen op welke (uiterste) datum het oordeel bekend gemaakt wordt.

4.6.4 De uitslag van het tentamen wordt uitgedrukt in een geheel getal of een getal met maximaal één decimaal, tussen 1,0 tot 10,0, beide grenzen inbegrepen (afgerond op .0 of .5). De uitslag wordt niet uitgedrukt in een getal tussen 5,0 en 6,0. Nadere bepalingen ten aanzien van de uitdrukking van een oordeel is vastgelegd in de Regels en Richtlijnen.

4.6.5 Het tentamen is met goed gevolg afgelegd als de uitslag 6,0 of hoger is.

4.6.6 Indien deelname aan een praktische oefening voorwaarde is voor toelating tot het afleggen van een tentamen, dan kan de examencommissie besluiten dat het tentamen is afgelegd zodra met goed gevolg aan de praktische oefening is deelgenomen.

4.6.7 Op het schriftelijke of digitale bewijsstuk van de uitslag van een tentamen wordt de student gewezen op het inzagerecht bedoeld in artikel 4.8 en op de beroepsprocedure.

4.6.8 De examencommissie kan regels opstellen waaruit blijkt onder welke voorwaarden zij gebruik zal maken van de haar in art. 7.12b, derde lid, van de wet gegeven bevoegdheid om te bepalen dat niet ieder tentamen met goed gevolg behoeft te worden afgelegd, en/of onder welke voorwaarden de resultaten van deoltoetsen elkaar kunnen compenseren. Deze regels zijn opgenomen in de Regels en richtlijnen van de examencommissie.

Artikel 4.7 **Geldigheidsduur tentamens**

4.7.1 Het faculteitsbestuur kan de geldigheidsduur van met goed gevolg afgelegde tentamens beperken, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie die geldigheidsduur in een individueel geval te verlengen. De geldigheidsduur van een met goed gevolg afgelegd tentamen kan uitsluitend worden beperkt, indien de getentamineerde kennis of het getentamineerde inzicht aantoonbaar verouderd is, of indien de getentamineerde vaardigheden aantoonbaar verouderd zijn.

4.7.2 De examencommissie kan voor tentamens waarvoor de geldigheidsduur beperkt is conform de in de Regels en richtlijnen opgenomen criteria, op verzoek van de student, de geldigheidsduur voor een door haar te bepalen periode verlengen.

4.7.3 De in de op grond van 4.7.1 beperkte geldigheidsduur gaat in op 1 september van het studiejaar volgend op dat waarin het cijfer is behaald of de vrijstelling is verleend.

Artikel 4.8 **Inzagerecht en nabespreking**

4.8.1 Binnen dertig dagen direct na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk tentamen heeft de student recht op inzage in zijn beoordeelde werk.

4.8.2 Binnen de in 4.8.1 genoemde termijn kan kennis worden genomen van de vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.

4.8.3 In de e-Studiegids wordt bekend gemaakt op welke wijze en op welk tijdstip de nabespreking van het tentamen plaatsvindt

4.8.4 De examencommissie heeft de bevoegdheid te bepalen of de inzage en de nabespreking collectief dan wel individueel plaatsvinden.

4.8.5 De inzage en nabespreking geschieden op een door de examinator te bepalen plaats en tijdstip.

4.8.6 Indien de betrokkene aantoont door overmacht verhinderd te zijn of te zijn geweest voor de inzage en de nabespreking dan wordt hem een andere gelegenheid geboden, zo mogelijk binnen de in 4.8.1 genoemde termijn.

Artikel 4.9 **Vrijstelling van tentamens en/of praktische oefeningen**

De examencommissie kan de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examinator, vrijstelling verlenen van het afleggen van één of meer tentamens of van deelname aan praktische oefeningen, indien de student:

- een qua inhoud en niveau overeenkomstige onderwijsseenheid van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid, dan wel
- aantoont door werk- of beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken met betrekking tot de desbetreffende onderwijsseenheid.

Artikel 4.10 **Examen**

4.10.1 De examencommissie reikt een getuigschrift uit wanneer blijkt dat het examen met goed gevolg is afgelegd.

4.10.2 De examencommissie kan zelf een tot het examen behorend onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus instellen en de uitkomsten daarvan beoordelen.

4.10.3 Het getuigschrift wordt niet uitgereikt dan nadat het College van Bestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen (waaronder het voldoen aan de verplichting tot het betalen van collegegeld) voor de afgifte is voldaan. Per opleiding wordt één getuigschrift uitgereikt. Op het getuigschrift wordt vermeld dat de opleiding dan wel de afstudeerrichting is verzorgd door de Universiteit Leiden.

4.10.4 Overeenkomstig de regeling als bedoeld in artikel 7.11, derde lid, van de wet kan degene die aanspraak heeft op uitreiking van een getuigschrift de examencommissie verzoeken daartoe nog niet over te gaan mits de inschrijvingsduur voor de betreffende opleiding niet langer is dan de nominale studieduur plus één studiejaar.

4.10.5 Dit verzoek moet worden ingediend binnen vijf werkdagen nadat de student op de hoogte is gebracht van de uitslag van het examen. Bij dit verzoek geeft de student aan wanneer hij het getuigschrift wil ontvangen.

4.10.6 De examencommissie kan het verzoek tevens inwilligen indien het niet inwilligen van het verzoek zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

4.10.7 Aan het getuigschrift wordt een in het Nederlands of in het Engels gesteld supplement toegevoegd dat voldoet aan het Europese overeengekomen standaardformat. Tezamen met het getuigschrift wordt een vertaling van het getuigschrift en een certificaat in het Latijn uitgereikt.

Artikel 4.11 **Graadverlening**

4.11.1 Aan degene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd wordt de graad Master verleend met de toevoeging of Science.

4.11.2 De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen aangetekend.

Artikel 4.12 **Judicia**

4.12.1 Aan de uitslag van een examen is een judicium verbonden.

4.12.2 Uitgangspunt voor de bepaling van het judicium is het gewogen gemiddelde van alle tentamens die tot het examen behoren, met uitzondering van die onderwijseenheden waarvoor vrijstelling is toegekend of die waarvoor slechts een bewijs van deelname is geregistreerd. Onderwijseenheden die bij andere opleidingen, waaronder buitenlandse, zijn gevolgd dienen te zijn goedgekeurd door de examencommissie.

4.12.3 Het gewogen gemiddelde van alle cijfers wordt bepaald door van elke onderwijseenheid het aantal studiepunten (EC) te vermenigvuldigen met het voor dat onderdeel toegekende cijfer, de

uitkomsten hiervan op te tellen en het resultaat daarvan te delen door het aantal behaalde studiepunten.

4.12.4 Onverminderd het bepaalde in 4.12.6 en 4.12.7 wordt op het getuigschrift en op het diploma-supplement het predicaat 'cum laude' vermeld indien voor de voltijdopleidingen voldaan is aan de volgende eisen:

- het niet afgeronde gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden is een 8,0 of hoger;
- voor de masterthesis is minimaal een 8,0 behaald;
- het examen is behaald binnen de nominale studieduur + 1 jaar;
- Alle onderwijseenheden zijn met tenminste een 6.0 afgerond.

Voor deeltijdopleidingen stelt het faculteitsbestuur overeenkomstige eisen vast.

4.12.5 Onverminderd het bepaalde in 4.12.6 en 4.12.7 wordt op het getuigschrift en op het diploma-supplement het predicaat 'summa cum laude' vermeld indien voor de voltijdopleidingen voldaan is aan de volgende eisen:

- het niet afgeronde gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden een 9,0 of hoger is;
- voor de masterthesis minimaal een 9,0 behaald is;
- het examen is behaald binnen de nominale studieduur.
- Alle onderwijseenheden zijn met tenminste een 7.0 afgerond.
- Geen van de onderdelen mag een herkansing betreffen.

Voor deeltijdopleidingen stelt de examencommissie overeenkomstige eisen vast.

4.12.6 De examencommissie kan in andere, bijzondere gevallen een predicaat verlenen, mits het gewogen gemiddelde niet meer dan 0,5 punt afwijkt van het in het vierde dan wel vijfde lid bepaalde. Daarbij valt te denken aan aspecten zoals de ontwikkeling die de student tijdens de opleiding heeft doorgemaakt, bepaalde uitzonderlijke prestaties die hij/zij geleverd heeft in het eindwerkstuk of scriptie of andere relevante bijzondere omstandigheden.

4.12.7 Ingeval de student een ordemaatregel is opgelegd wegens een onregelmatigheid, fraude of plagiaat, wordt geen predicaat verleend.

Artikel 4.13 **Vervolgopleiding**

De verleende graad geeft toegang tot de promotie.

Hoofdstuk 5 Toelating tot de opleiding

Artikel 5.1 **Bewijs van toelating**

5.1.1 Een bewijs van toelating wordt door het bestuur van de faculteit verstrekt indien de student voldoet aan de toelatingseisen zoals vastgelegd in artikel 5.2 en 5.3, en indien van toepassing, voor zover het door het College van Bestuur vastgestelde aantal ten hoogste voor de opleiding in te schrijven

personen niet wordt overschreden. Indien de toelating plaatsvindt op grond van artikel 5.2.1 is het bewijs van inschrijving tevens het bewijs van toelating.

5.1.2 Het bewijs van toelating wordt aangevraagd volgens de regels als vastgelegd in de Regeling toelating masteropleidingen¹⁰.

Artikel 5.2 **Eisen toelating tot de opleiding**

5.2.1 Krachtens artikel 7.30b eerste lid van de wet zijn toelaatbaar tot (een afstudeerrichting van) de opleiding degenen die in het bezit zijn van (één van) de volgende graden:

- de graad Bachelor Bestuurskunde van de opleiding aan de Universiteit Leiden, en
- naar oordeel van het faculteitsbestuur voldoende motivatie hebben blijktens uit een motivatiebrief.

5.2.2 De toelatingscommissie kan, op diens verzoek, ieder die niet voldoet aan de voorwaarde genoemd in 5.2.1, doch die ten genoegen van de commissie kan aantonen kennis, inzicht en vaardigheden te bezitten op hetzelfde niveau als degenen die in het bezit zijn van een graad als omschreven in 5.2.1, eventueel onder nader te stellen voorwaarden, toelating verlenen tot de opleiding, onverminderd de eisen sub artikel 5.2.4.

- wanneer zij beschikken over een Bachelorgraad van een opleiding in het wetenschappelijk onderwijs, of kunnen aantonen te voldoen aan de eisen die daarvoor worden gesteld; en
  - die beschikken over de kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden die moeten zijn verworven bij beëindiging van de bacheloropleiding bedoeld in artikel 5.2.1; en
  - die naar het oordeel van het faculteitsbestuur voldoende motivatie hebben blijkend uit een motivatiebrief; en
  - die naar het oordeel van het faculteitsbestuur voldoende kennis van de voertaal van de opleiding hebben.

5.2.3 Ter nadere uitwerking van artikel 2.9 inzake de beheersing van de voertaal is de taaleis voor de Nederlandstalige Master dan wel TUL-gevorderd. De toelatingscommissie kan verzoeken dit niveau tot haar genoegen aan te tonen. Desgewenst kan de taaleis opgenomen worden als één van de kwalitatieve toelatingseisen ex artikel 5.2.4.

5.2.4 Naast de eisen genoemd in 5.2.1 en 5.2.2. gelden voor de opleiding krachtens artikel 7.30b tweede lid de volgende kwalitatieve toelatingseisen:

- Nederlandse taal

5.2.5 Indien het College van Bestuur voor de betreffende opleiding een capaciteitsbeperking heeft vastgesteld, bepaalt de toelatingscommissie de rangorde van toelating op grond van de kwalitatieve toelatingseisen sub artikel 5.2.4.

Artikel 5.3 **Deficiënties**

---

¹⁰ [Regeling toelating masteropleidingen](#)

5.3.1 Studenten die in het bezit zijn van een WO-bachelordiploma of een gelijkwaardig diploma, maar die nog 1 studiepunt aan deficiënties hebben, kunnen worden toegelaten tot de opleiding mits redelijkerwijs mag worden verwacht dat binnen redelijke termijn alsnog voldaan wordt aan de toelatingseisen.

5.3.2 Studenten die nog deficiënties hebben als bedoeld in 5.3.1 kunnen na toelating tot de opleiding deelnemen aan het onderwijs, maar geen examen of door het faculteitsbestuur bij zijn besluit tot toelating aan te wijzen tentamens afleggen.

5.3.3 Voor toelating als bedoeld onder 5.3.1 stelt de toelatingscommissie een inhaalprogramma met tentamengelegenheden vast.

5.3.4 Indien op grond van 5.3.1 een student wordt toegelaten tot de opleiding maken de toetsen die moeten worden afgelegd om alsnog aan de toelatingseisen te voldoen geen deel uit van het curriculum van de masteropleiding.

Artikel 5.4 **Schakelprogramma's** (Premasters)

5.4.1 De opleiding heeft een schakelprogramma ingericht om deficiënties weg te nemen.

5.4.2 Informatie over de schakelprogramma's kan gevonden worden in de e-Studiegids.

5.4.3 Het schakelprogramma dient door de student in één keer binnen één semester met goed gevolg te zijn afgelegd om toegelaten te worden tot de opleiding.

5.4.4 Het schakelprogramma kan door een student niet meer dan één keer gevolgd worden.

5.4.5 Vakken die eventueel in een ander schakelprogramma verzorgd door het Instituut Bestuurskunde zijn behaald kunnen niet worden ingezet ter vervanging van vakken in het schakelprogramma voor MPS. Dit geldt andersom ook.

5.4.6 Studenten kunnen worden toegelaten tot het schakelprogramma op basis van aantoonbare academische capaciteit zoals vastgesteld in 5.2.2 van deze OER en affiniteit met het onderwerp van het master-programma, zoals blijkt uit de professionele ervaring, keuzevakken en specialisaties.

Hoofdstuk 6 Studiebegeleiding en studieadvies

Artikel 6.1 **Studievoortgangadministratie**

6.1.1 Het faculteitsbestuur registreert de individuele studieresultaten van de studenten.

6.1.2 De student kan op elk gewenst moment zijn studieresultaten inzien in het studievoortgangssysteem.

Artikel 6.2 **Introductie en begeleiding**

De opleiding draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten.

Artikel 6.3 **Begeleiding van de scriptie**

6.3.1 De student maakt met de eerste beoordelaar een planning voor de scriptie als bedoeld in 3.3.2. Deze planning is afgeleid van de studielast die voor deze onderwijseenheid in de e-Studiegids is vastgelegd.

6.3.2 In de planning bedoeld in 6.3.1 is tevens de frequentie van de begeleiding en de wijze waarop de begeleiding wordt gegeven vastgelegd.

Artikel 6.4 **Topsport**

Aan studenten die topsport bedrijven wordt de gelegenheid geboden hun studie zoveel als redelijkerwijs mogelijk is aan de eisen van hun sportieve bezigheden aan te passen. Om vast te stellen wie tot deze categorie behoren hanteert de opleiding de richtlijnen van het College van Bestuur.

Artikel 6.5 **Handicap of chronische ziekte**

Aan studenten met een handicap of met een chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden hun studie, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan de beperkingen die de handicap of chronische ziekte met zich meebrengt aan te passen. Deze aanpassingen worden zoveel mogelijk op de individuele functiebeperking van de student afgestemd, maar mogen de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een vak of het examenprogramma niet wijzigen.¹¹ De examencommissie neemt hierbij de individuele functiebeperking van de student in acht, maar houdt rekening de eindtermen van de opleiding en de proportionaliteit van de mogelijke maatregelen.

Artikel 6.6 **Buitenlands verblijf en stage**

Voor studenten die ten gevolge van een door de examencommissie goedgekeurd buitenlands studieverblijf of een goedgekeurde stage aantoonbare studievertraging zouden ondervinden, wordt een regeling getroffen om de vertraging zoveel mogelijk te beperken.

Hoofdstuk 7 **Evaluatie van het onderwijs**

Artikel 7.1 **Evaluatie van het onderwijs**

Het onderwijs in de opleiding wordt als volgt geëvalueerd:

- per onderwijseenheid (cursusevaluaties);
- per jaar (programmaevaluatie);
- een evaluatie van het masterscriptie traject;
- de evaluaties worden verwerkt in longitudinale overzichten;
- de MOLC (Master OpLeidingsCommissie) is bij de evaluatie van het onderwijs betrokken.

---

¹¹ [Protocol studeren met een functiebeperking.](#)

Hoofdstuk 8 Slotbepalingen

Artikel 8.1 Wijziging

8.1.1 Wijzigingen van deze regeling worden door het faculteitsbestuur na voorafgaande instemming van de faculteitsraad bij afzonderlijk besluit vastgesteld.

8.1.2 Wijzigingen in deze regeling die van toepassing zijn voor een bepaald studiejaar moeten voor de aanvang van dat studiejaar zijn vastgesteld en op de daarvoor bepaalde wijze zijn gepubliceerd. Hiervan kan uitsluitend worden afgeweken als een snellere invoering van een wijziging strikt noodzakelijk is en als daarbij de belangen van de studenten redelijkerwijs niet worden geschaad.

8.1.3 Een wijziging kan niet ten nadele van studenten van invloed zijn op enige beslissing welke krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

Artikel 8.2 Bekendmaking

Het faculteitsbestuur dan wel opleidingsbestuur draagt zorg voor bekendmaking van deze regeling en van de regels en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld, alsmede van elke wijziging van deze stukken via de universitaire website.

Artikel 8.3 Geldigheidsduur

De Onderwijs- en examenregeling geldt voor de duur van één studiejaar.

Artikel 8.4 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2017.